

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น โดยเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2556 ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น และการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง .20-.53 และมีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ เท่ากับ .85 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือจากภาควิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้ปกครอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 385 ฉบับด้วยตนเอง และรับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์คืน จำนวน 385 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS of Windows ดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จำแนกตามระดับการศึกษาและอาชีพ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน ทางเดียว (One – way ANOVA) และพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe's Method) และวิเคราะห์แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเป็นความเรียงแต่ละด้าน

### สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพ ปรากฏผลดังนี้

- 1.1 ผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา/ต่ำกว่า

ประถมศึกษา จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 23.2 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี/ สูงกว่า จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2

1.2 ผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยที่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 อาชีพรับจ้าง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 อาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 และอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสระแก้ว โดยรวม อยู่ในระดับมาก

3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเรียนรู้ที่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสระแก้ว ซึ่งได้จากการ เสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยทั้ง 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองควรสร้างความรักความอบอุ่นใน ครอบครัว ชักถามเรื่องราวต่าง ๆ ในแต่ละวัน สอดแทรกคุณธรรมในขณะที่พูดคุย
- 2) ด้านการ ติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ผู้ปกครองควรเข้าร่วมประชุมผู้ปกครอง เพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของ โรงเรียนทุกครั้ง ตามความสามารถของตนเอง
- 3) ด้านการอาสาสมัคร ได้แก่ ผู้ปกครองควรอาสา ช่วยเหลือศูนย์เด็กเล็กตามกำลังความสามารถ ตามนโยบายของศูนย์
- 4) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่ ผู้ปกครองควรตรวจการบ้าน ช่วยสอนทำการบ้าน ช่วยทบทวนสิ่งที่ครูสอน อ่านหนังสือและเล่านิทานให้ฟัง
- 5) ด้านการตัดสินใจ ได้แก่ ผู้ปกครองควรฝึกให้เด็กกล้าและตัดสินใจด้วยตนเองอย่างอิสระและ
- 6) ด้านการร่วมมือกับชุมชน ได้แก่ ผู้ปกครองควรพาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

## อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว สามารถ อภิปรายได้ดังนี้

### 1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยรวม อยู่ในระดับมาก

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใน เขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกโดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในมาตรา 39 ให้กระทรวงมีการกระจายอำนาจทางการบริหาร ส่งผลให้โรงเรียน จัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน ของโรงเรียน และตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษา เพื่อจัดการศึกษา ให้นักเรียนเป็นคนดี เก่ง มีสุขในการดำเนินชีวิต สอดคล้องกับ มนเทียน ทุมพันธ์ (2546) ที่ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วมมีระดับการปฏิบัติในบทบาทการมีส่วนร่วมหลัง การทดลอง อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ลักษณะ ฤทธาภาณี (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะคิดของ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ทักษะคิดของ ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวมและจำแนก ตามความรู้ ความรู้สึกร และการปฏิบัติอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 71-77) ที่ได้รายงานการศึกษาจากการสอบถามครู/อาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครองของโรงเรียนต่าง ๆ ประมาณ 1,500 คน พบว่า 1) แนวทางการสร้างความร่วมมือของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ด้านการอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ การพัฒนาสมองของลูกตั้งแต่วัยในครรภ์โดยรับประทานอาหาร ที่ถูกหลักโภชนาการ มีประโยชน์และหมั่นออกกำลังกายอย่างเหมาะสม การสร้างสัมพันธภาพหรือ บรรยายกาศที่ดีในครัวเรือน ทำครอบครัวให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง การให้ลูก รับประทานอาหารเช้าที่มีคุณค่าต่อร่างกาย และให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม การตรวจและพัฒนา สุขภาพของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ การสังเกตแววความสามารถ และความสนใจของลูก การอ่านหนังสือให้ลูกฟัง และเลือกดูรายการโทรทัศน์ที่เป็นประโยชน์ พร้อมกับลูก และการเล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์

2) แนวทางการสร้างความร่วมมือของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ด้านการสื่อสาร ได้แก่การพบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกที่อยู่ที่บ้าน การดูแลลูกในเรื่องการให้ไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การเรียนและการทำการบ้านให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องต่างๆ การพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน 3) แนวทางการสร้างความร่วมมือของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ด้านการเป็นอาสาสมัครเพื่อพัฒนาการศึกษา ได้แก่ การให้ความร่วมมือเป็นอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นครูพ่อ ครูแม่ในการสอนหรืออบรมวิชาการต่างๆ ตามความถนัดหรือเชี่ยวชาญ ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านปัจจัยและพัฒนาวิชาการต่างๆ การลงมือช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การช่วยฝึกทักษะการกีฬาแก่นักเรียน การเข้ามาดูแลด้านโภชนาการในโรงเรียน เป็นต้น จัดตั้งกลุ่ม/ ชมรม/ สมาคมผู้ปกครองโรงเรียน และสร้างและขยายเครือข่ายพ่อแม่ 4) แนวทางการสร้างความร่วมมือของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ด้านการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่ จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้อ และการคิดสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเอง ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมตามศักยภาพ 5) แนวทางการสร้างความร่วมมือของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ด้านการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน ได้แก่ สมัครเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียน ลูกเข้ารับฟังและอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียนการเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ ช่วยแก้ปัญหาและร่วมรับผิดชอบในผลงานที่เกิดขึ้นของโรงเรียนในฐานะเป็นผู้มีส่วนร่วม และ 6) แนวทางการสร้างความร่วมมือของพ่อแม่ผู้ปกครอง ด้านการเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากร ได้แก่ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่ง ทรัพยากร ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษากับโรงเรียน ระดมทรัพยากรต่างๆ เช่น บุคลากรหรือภูมิปัญญาในท้องถิ่น เงินทุนวิชาการใหม่ๆ หรือด้านเทคโนโลยีเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนให้สามารถบริหารงานได้อย่างเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ แฟนทัซโซ, ทิชท์ และชาลส์ (Fantuzzo, Tighe, & Child, 2000) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครอบครัว: การประเมินปัจจัยด้านต่างๆ ของการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการศึกษาในวัยเด็ก พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมที่มีฐานมาจากโรงเรียน ได้แก่ การติดต่อสื่อสารและการอาสาสมัคร 2) การประชุมร่วมกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน และ 3) การมีส่วนร่วมที่มีฐานมาจากทางบ้าน ได้แก่การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครองและการเรียนรู้ที่บ้าน โดยมีรายละเอียดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ด้านการอบรมเลี้ยงดู ในฐานะผู้ปกครอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็ก ดูแลเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเด็กวัย 3-5 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด การร่วมมือและประสานงานกันระหว่างพ่อแม่ หรือผู้ปกครองเด็กที่บ้านกับครู หรือผู้ดูแลเด็กในสถานศึกษา ในการอบรมเลี้ยงดูให้สอดคล้องกันไป ในทิศทางเดียวกันจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีและ เป็นไปอย่างรวดเร็วรอบด้าน การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ และบุคคลต่าง ๆ รอบตัวเด็ก ต่างก็ส่งเสริมบรรยากาศความสัมพันธ์ที่จะช่วยทำให้เด็กเกิดความรู้สึกรักอบอุ่นใจ ปลอดภัยและมั่นคง มีพื้นฐานที่ดี สำหรับการเจริญเติบโตต่อไปอย่างเหมาะสม ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงวิกฤติของชีวิตมนุษย์ เป็นช่วงที่ระบบต่าง ๆ ของร่างกายมีการก่อตัวและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การอบรมเลี้ยงดูและ ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในช่วงนี้ จะส่งผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ไปตลอดชีวิต (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) และ สุมณ อมรวิวัฒน์ (2545, หน้า 27-28) กล่าวว่า การมองกระบวนการเรียนรู้ ต้องให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่มีความสุข สร้างสรรค์ มีภูมิคุ้มกัน ทานความเต็มทั้งปวง ครอบครัวจึงเป็นจุดเริ่มการเรียนรู้ของชีวิตลูก พ่อแม่เป็นครูคนแรกและเป็นครูที่ติดตามสอนลูกไปทุกช่วงวัย พ่อแม่ต้องสร้างความสัมพันธ์ ความรัก ความเข้าใจ และเอาใจใส่ ดังนั้นผู้ปกครองหรือพ่อแม่ของเด็กนั่นเองที่จะช่วยดูแลเด็กตั้งแต่เล็ก ๆ จนกระทั่งเด็กสำเร็จการศึกษา โดยโรงเรียนจะเป็นผู้เริ่ม หรือช่วยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือในการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น ๆ ของโรงเรียน

1.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ด้านการติดต่อสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การพบปะครูประจำชั้น มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ทั้งนี้เพราะการสื่อสารที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนถือเป็นปัจจัยพื้นฐานของการดำเนินงาน การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งในการอบรมเชิงปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้วเขต 1 (2555) ได้ให้ความรู้ความเข้าใจครูประถมวัยในการสื่อสารทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว (วังน้ำเย็น) จัดกิจกรรมเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครอง หลายกิจกรรม อาทิ จัดหมายวารสารเครือข่ายผู้ดูแล ชมรมผู้ปกครอง

และอื่น ๆ ทำให้การสื่อสารการประสานงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจา แสงมลิ (2545, หน้า 104-105) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่า การประสานงานระหว่างบ้านและโรงเรียน ระหว่างครูกับผู้ปกครองมีความสำคัญ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเยี่ยมบ้าน การเยี่ยมโรงเรียนของผู้ปกครอง การติดต่อสื่อสารโดยวิธีการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ หรือการประชุมสังสรรค์ เป็นต้น สอดคล้องกับกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 116) กล่าวว่า การติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง โดยการพบเยี่ยมเยียนซึ่งกันและกัน ปรีกษาหรือในรูปแบบของกลุ่มใหญ่ หรือกลุ่มย่อยเกี่ยวกับแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาเด็ก เชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน จะช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทุกด้าน อย่างเหมาะสม และมีคุณภาพ

1.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสระแก้ว ด้านการอาสาสมัคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การอาสาสมัครช่วยเหลือโรงเรียนตามความสามารถทุกครั้งที่โรงเรียนเปิดโอกาส การอาสาสมัครร่วมกับผู้ปกครองคนอื่น ๆ ตามความรู้ความสามารถ และการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญกับโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมของพ่อ แม่ ผู้ปกครองที่เหมาะสมกับสังคมไทยในการพัฒนาได้แก่ การศึกษาการเชิญผู้ปกครองมาเป็นอาสาสมัครในงานด้านต่าง ๆ เช่น การเป็นครูร่วมสอน หรือสอนพิเศษในความรู้เฉพาะด้าน (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น, 2556) สอดคล้องกับ มอริสัน (Morrison, 2000, pp. 363-364) ที่ได้เสนอกิจกรรม การมีส่วนร่วมสำหรับผู้ปกครองในการจัดการศึกษาว่า การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมต้องให้เป็นไปอย่างสบาย เป็นไปด้วยความสมัครใจ วิธีให้มีส่วนร่วมในการทำงานเป็นวิธีที่มุ่งให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตามความสามารถของผู้ปกครองเอง เช่น การเป็นผู้ช่วยครู การเป็นพี่เลี้ยงเด็ก การหาทุน การร่วมทำงานธุรการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544, หน้า 26-27) กล่าวว่า ในการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองได้แก่ การเข้ามาเป็นอาสาสมัครในโรงเรียนเช่น การร่วมเป็นวิทยากร ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ช่วยจัดทำของเล่น ผลิตสื่อ ประกอบอาหาร เป็นแหล่งความรู้ เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

1.4 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสระแก้ว ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดูแลเด็กให้ทำการบ้านมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ๆ

รองลงมาได้แก่ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ทั้งนี้เพราะพ่อแม่ต้องการสอนให้ลูกรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมนั้น พ่อแม่จะต้องมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึก และเป็นแบบอย่างและปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้ลูก สอดคล้องกับ วิราวรรณ มุลตรีภักดี (2548) ที่ได้ศึกษาเรื่องการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน อยู่ในระดับมาก ส่วน ขนินฐา เปรมพงษ์ (2550) ได้ศึกษา เรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตร โรงเรียนในเครือคณะภคินีพระหฤทัยของพระเยซูเจ้าแห่งกรุงเทพฯ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วม ในการเสริมความรู้ให้สอดคล้องกับสิ่งที่เด็กเรียนรู้จากโรงเรียนและการเรียนรู้ของเด็กที่บ้านพบว่า ผู้ปกครอง ได้ดูแลการทำการบ้านมากที่สุด รองลงมาเป็นการสนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กเรียนมา และการจัดหาสื่อการเรียนให้น้อยที่สุดตามลำดับ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน (2544, หน้า 26-27) ที่ได้เสนอกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของลูกที่บ้าน เช่นอ่านหนังสือให้ลูกฟังหรือเล่านิทาน การโทรศัพท์ที่มีประโยชน์ โดยคำนึงถึงวัยและพัฒนาการ เป็นหลัก รวมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ลูก กระตุ้นและฝึกทักษะพื้นฐานให้ลูกในแง่มุมต่าง ๆ อยู่เสมอ ปรับสภาพแวดล้อมที่บ้าน รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การเรียน เพื่อให้ลูกได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด ตั้งคำถามและฝึกการค้นหาคำตอบด้วยเหตุผลบ่อย ๆ พาลูกไปชมนิทรรศการ กิจกรรม และสถานที่ สำคัญ ๆ สร้างนิสัยที่ดีให้แก่ลูก เช่น ฝึกให้มีความรับผิดชอบ รู้จักความอดทน รู้จักความสำเร็จและความผิดพลาด มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก สอดคล้องกับรุ่ง แก้วแดง (2541, หน้า 77) กล่าวว่าเด็กเรียนรู้ทุกวินาที สภาพแวดล้อม คือ ของจริงที่จะทำให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น เด็กไม่ได้อยู่ที่โรงเรียนตลอดเวลา ผู้ปกครองจึงควรมีความเข้าใจบุตรหลานของตนเอง เพราะถ้ามีการส่งเสริมเด็กที่บ้านและโรงเรียน ย่อมจะเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ในระบบหรือในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การร่วมประชุมกับโรงเรียนทุกครั้งมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ๆ รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมและแสดงความเห็นทุกครั้ง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการตัดสินใจก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ การตัดสินใจร่วมกันรับผิดชอบ เป็นการระดมกำลังทางความคิดและการแบ่งเบาภาระหน้าที่ เป็นการกระตุ้นให้การทำงาน

มีประสิทธิภาพสำเร็จตามเป้าหมาย ทั้งนี้เพราะหลักการจัดการศึกษาตามแนวทางการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ปกครอง และเทศบาลเมืองวังน้ำเย็นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ปกครองนักเรียนป.มว. โดยการประชุมพิเศษในความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการดูแลนักเรียน (เทศบาลเมืองวังน้ำเย็น, 2556) สอดคล้องกับ ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย (2552) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ตัดสินใจ 2) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และ 3) มีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.6 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ด้านการร่วมมือกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพหรือความช่วยเหลือ การบริการต่าง ๆ จากโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าข้ออื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ การร่วมกับชุมชนในการระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะ พันธกิจของเทศบาลเมืองวังน้ำเย็นส่งเสริมให้บุคคล ชุมชน ครอบครัว ชุมชนองค์กรต่าง ๆ สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การร่วมมือกับชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้กลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กระตุ้นให้เกิดทัศนคติเกื้อกูลองค์กร นำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด และถูกต้องตามประสงค์อย่างแท้จริง ก่อให้เกิดการสื่อสารที่ดี สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน สอดคล้องกับสมเดช สีแสง (2547, หน้า 230) ที่กล่าวว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้กลุ่มใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญาและประสบการณ์ของแต่ละคน ร่วมกันปรับปรุงในหน่วยงาน สอดคล้องกับ ศศิธร เวียงเหล็ก (2542, หน้า 51) ที่กล่าวว่า การร่วมมือกับชุมชนโดยการสื่อสารโดยจดหมายข่าว ซึ่งบางโรงเรียนส่งจดหมายข่าวสัปดาห์ บางแห่งให้เดือนละครั้งและบางแห่งปีละ 2 ครั้งการส่งจดหมายข่าว เป็นการสื่อสารที่ให้ประโยชน์แก่ครูและผู้ปกครองการแจ้งข่าวทำได้หลายทางด้วยกันคือการใช้แผ่นพับ การใช้ป้ายนิเทศ และการใช้จดหมายแจ้งข่าวแบบไม่เป็นทางการ การแจ้งข่าวแบบไม่เป็นทางการการแจ้งข่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสื่อสารช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจกัน และมีส่วนรับผิดชอบในการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่เด็กและลดความขัดแย้งในเรื่องเป้าหมายหรือวิธีการของกันและกัน การใช้ป้ายนิเทศยังประโยชน์ให้แก่ผู้ปกครองอย่างมาก เมื่อมีโรคระบาด เช่น ตาแดง ไข้เลือดออก ไข้หวัดใหญ่

อีสุกอีใส หัด ครูควรมีข้อมูลไว้ว่าโรคนี้มีสาเหตุ และอาการอย่างไร มีวิธีการป้องกันและรักษาอย่างไร และโรงเรียนมีนโยบายในการป้องกันอย่างไร และสอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา (2544, หน้า 6) กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้แก่การทำประโยชน์ให้กับงานทั้งช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 153-157) พบว่า การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ การติดต่อประสานระหว่างครูกับผู้ปกครองโดยการจัดทำเอกสาร จดหมายข่าวจากโรงเรียนถึงผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ การส่งข่าวสารข้อมูลถึงพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างไม่เป็นทางการด้วยจดหมายที่ไม่มีลักษณะเป็นทางการเกินไป ซึ่งอาจเป็นจดหมายที่ครูเขียนถึงผู้ปกครองบางรายด้วยตนเองเพื่อบอกเล่าข้อมูลเกี่ยวกับเด็กในด้านต่าง ๆ

## 2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับ การศึกษาและอาชีพ

### 2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา

โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องเพราะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยขึ้นอยู่กับความรัก การดูแลเอาใจใส่ หรือการอบรมเลี้ยงดู และเนื่องจากผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็นมีระดับการศึกษาใกล้เคียงกัน สามารถดูแลบุตรหลานเหมือนกัน รวมทั้งจุดแข็งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเทศบาลเมืองวังน้ำเย็นคือมีการสื่อสารให้ผู้ปกครองได้รับความรู้และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงทำให้การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนเทียน ทุมพันธ์ (2546) ได้ศึกษา เรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วมมีระดับการปฏิบัติในบทบาทการมีส่วนร่วม หลังการทดลอง อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติในบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่ใช้การบ้านแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมพบว่า ก่อนและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครองไม่แตกต่างกัน กรองกาญจน์ เชิญชัยวรากุล (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่ม สมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ พบว่า ระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา รายด้านโดยเรียงลำดับตามระดับความเห็นจากมากไปน้อย คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเลี้ยงดู

ด้านการเรียนของเด็กที่บ้าน ด้านความร่วมมือกับชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการเป็นอาสาสมัคร ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และ ภัทราภรณ์ นันทวงศ์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปาง พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางและผู้ปกครองที่มีสภาพเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม เพศ อายุ รายได้ ของครอบครัวแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการเรียนรู้ที่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับจ้างกับอาชีพรับราชการแตกต่างกัน โดยผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการดูแลการเรียนรู้ที่บ้านมากกว่าผู้ปกครองที่รับจ้างผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างและอาชีพรับราชการมีความพร้อม ความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน และอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีรายได้ที่มั่นคงกว่าอาชีพรับจ้างทำให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับศรียา สุขพานิช (2532, หน้า 131-135) ที่ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อ โรงเรียนและการศึกษาของบุตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม พบว่าความแตกต่างในความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อ โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับอาชีพผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ โรจนพร (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โรงเรียนชุมชนวัดหนองค้อ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมจำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพไม่แตกต่างกันและพบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างมีส่วนร่วมด้านการติดต่อสื่อสารแตกต่างจากผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ส่วนกรองกาญจน์ เชิญชัยชรากุล (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ พบว่า ระดับความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครองที่มีระดับอาชีพต่างกัน และมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และลักษณะ ฤทธาภรณ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ทักษะคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ทักษะคติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการมีส่วนร่วมกับ โรงเรียนจำแนกตามอาชีพ และความสัมพันธ์กับเด็กไม่แตกต่างกัน

2.3 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอลำตาบาก จังหวัดสระแก้ว ซึ่งได้จากการเสนอแนะ แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการ อบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองควรสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว ซักถามเรื่องราวต่าง ๆ ในแต่ละวัน สอดแทรกคุณธรรมในขณะที่พูดคุย 2) ด้านการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ผู้ปกครองควรเข้าร่วมประชุมผู้ปกครอง เพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของโรงเรียนทุก ครั้ง ตามความสามารถของตนเอง 3) ด้านการอาสาสมัคร ได้แก่ ควรอาสาช่วยเหลือศูนย์เด็กเล็กตาม กำลังความสามารถ ตามนโยบายของศูนย์ 4) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่ ควรตรวจการบ้าน ช่วยสอน ทำการบ้าน ช่วยทบทวนสิ่งที่ครูสอน อ่านหนังสือและเล่นนิทานให้ฟัง 5) ด้านการตัดสินใจ ได้แก่ ควรฝึกให้เด็กกล้าและตัดสินใจด้วยตนเองอย่างอิสระและ 6) ด้านการร่วมมือกับชุมชน ได้แก่ ควรพา เด็กเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ทั้งนี้เพราะว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็ก บนพื้นฐานการอบรม เลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง และสังคม เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ กับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากร เพื่อให้เด็กมี โอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของการพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มศักยภาพ (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 3-5) สอดคล้องกับเกตุสุเดช กำแพงแก้ว (2546) ได้ศึกษาเรื่อง กิจกรรม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้โครงสร้างการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบของเอปส์ไตน์ พบว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครอง ได้แก่ โรงเรียนควรกำหนดนโยบายและจัดระบบอาสาสมัครเพื่อช่วยงาน โรงเรียนที่ ชัดเจนและผู้ปกครองควรมีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้งที่เด็กต้องการ กรองกาญจน์ เชิญชัยวรากลุ (2550) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน เอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ พบว่า โรงเรียนควรเพิ่มวิธีในการสื่อสารที่หลากหลายและ ส่งข่าวสารให้ผู้ปกครองรับทราบอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการพบปะพูดคุยระหว่างผู้ปกครองกับครู ประจำชั้น และมีการจัดกิจกรรมในวันเสาร์และวันอาทิตย์เพื่อให้ผู้ปกครองที่ทำงานประจำได้มี โอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย โพลด์ (Pole, 2001) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ได้แก่ โรงเรียน

มีการจัดเตรียมพื้นที่ในชั้นเรียนที่สะดวกสบายให้ผู้ปกครอง โดยจัดพื้นที่เป็นสัดส่วนสำหรับผู้ปกครอง มีโต๊ะ เก้าอี้ สมุดจด ฯลฯ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ปกครอง เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้รับทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และแคสตี และแฮร์ริส (Cassity & Harris, 2000) ได้เสนอแนะการวางแผนงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ดังนี้ 1) มีการวางแผนในการเยี่ยมบ้านของผู้ปกครอง 2) มีการจัดตารางการประชุมที่แน่นอนในช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับผู้ปกครอง ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับผู้ดูแลเด็ก และสอบถามพฤติกรรมและความก้าวหน้าของเด็ก 3) มีการเตรียมการเดินทางและหาแหล่งเรียนรู้ในกรณีที่ผู้ปกครองต้องการศึกษาหาความรู้ หรือสำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่ต้องการศึกษาแหล่งข้อมูลที่จำเป็น 4) จัดทำจดหมายข่าวในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง หรือใช้ภาษาถิ่นในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง 5) ขอความร่วมมือทุกฝ่าย ทุกหน่วยงานในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อวางแผนการดำเนินงานในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 6) มีความยืดหยุ่นในการพบปะกับผู้ปกครอง 7) มีการสนับสนุนให้มีการจัดงานตามประเพณีและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในชุมชน ในกรณีที่มีความหลากหลายทางประเพณี และวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เข้าถึงชุมชนด้วยการยอมรับและนับถือผู้ปกครอง

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะทั่วไปในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ปกครองในการสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสม
2. ด้านการตัดสินใจ ครูและผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการตัดสินใจ ซึ่งแรงสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำและให้เหตุผลและรู้จักแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี ฝึกการตัดสินใจด้วยตนเอง
3. ด้านการติดต่อสื่อสาร ศูนย์เด็กเล็กควรเป็นผู้นำหรือผู้ประสานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองเพื่อสร้างเครือข่ายในการร่วมมือจัดกิจกรรมและช่วยเหลือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยวิธีการต่าง ๆ
4. ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ศูนย์เด็กเล็กควรจัดบริการสื่อ หนังสือ นิทาน เพื่อให้เด็ก

และผู้ปกครองได้เยี่ยมเรียนที่บ้าน หรือจัดมุม หรือกิจกรรมแลกเปลี่ยนสื่อ หนังสือ อุปกรณ์ในกลุ่ม ผู้ปกครอง หรือกิจกรรมตามความสนใจและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก

5. ด้านอาสาสมัคร ศูนย์เด็กเล็กควรจัดทำข้อมูลสาระสนเทศผู้ปกครอง ด้านความรู้ ความสามารถและเชิญเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามความรู้ความสามารถ

6. ด้านการร่วมมือกับชุมชน สถานศึกษาปฐมวัยควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง ประชาสัมพันธ์ข่าวสารภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

#### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยวิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระแก้ว